

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

Cauza PAIS împotriva ROMÂNIEI

(cererea nr. 4738/04)

Hotărâre

Strasbourg

21 decembrie 2006

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile definite la articolul 44 § 2 al Convenției. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Pais contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită în camera formată din:

Domnii B.M. ZUPANCIC, președinte,

C. BIRSAN,

V. ZAGREBELSKY,

Doamna A. GYULUMYAN,

Domnul DAVID THOR BJORGVINSSON

Doamnele I. ZIEMELE,

I. BERRO-LEFEVRE, judecători

și Domnul V. BERGER, grefierul secției,

După ce a deliberat în camera de consiliu din 30 noiembrie 2006,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 4738/04) îndreptată împotriva României prin care o cetățeană a acestui stat, Doamna Sanda Pais (“reclamanta”), a sesizat Curtea la data de 16 decembrie 2003 în temeiul articolului 34 al Convenției de Apărare a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (“Convenția”).

2. Guvernul român (“Guvernul”) este reprezentat de împuternicitul său, Doamna B. Ramașcanu.

3. La data de 2 martie 2006, Curtea a decis să comunice cererea inspirată din articolul 1 al Protocolului nr. 1 Guvernului. Prevalându-se de articolul 29 § 3 al Convenției, ea a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

DE FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

4. Reclamanta s-a născut în 1924 și locuiește în București.

5. În 1950, în temeiul decretului de naționalizare nr. 92/1950, statul a intrat în posesia imobilului lui G.I., a cărei fiică și unică moștenitoare este reclamanta, situat la nr. 57, în strada Cezar Bolliac, în București.

A. Demersuri administrative ale reclamantei pentru restituirea imobilului naționalizat și vânzarea acestuia de către stat

6. La 1 iulie 1996, în temeiul legii nr. 112/1995 asupra regimului juridic al unor imobile naționalizate (“legea nr. 112/1995”), reclamanta a cerut comisiei administrative competente restituirea imobilului citat anterior.

7. Pe 30 ianuarie 1997 și 18 februarie 1998, în calitate de împuternicită a Primăriei București, societatea T. a vândut două apartamente ale imobilului respectiv locatarilor primăriei din aceste apartamente (“apartamentul nr. 1” și respectiv “apartamentul nr. 2”).

8. Printr-o decizie administrativă din 6 aprilie 1998 Consiliul general București, al cărui președinte era primarul municipiului București, a admis cererea reclamantei și a hotărât să-i restituie imobilul situat la nr. 57 pe strada Cezar Bolliac. Decizia nu făcea nicio mențiune asupra vânzării celor două apartamente mai sus menționate.

B. Acțiune în revendicare a imobilului

9. Printr-o sentință din 4 iulie 1997, judecătoria București a admis acțiunea în revendicare înaintată de reclamantă pe 4 aprilie 1997 împotriva Primăriei București. Ea a considerat că imobilul în chestiune fusese naționalizat în mod abuziv, a constatat că reclamanta era proprietara lui de drept și a condamnat Primăria să i-l restituie.

10. În lipsa recursului, această sentință a devenit definitivă.

11. Printr-un proces-verbal întocmit pe 4 februarie 1998, primăria București a pus reclamanta în posesia imobilului în cauză, cu excepția apartamentelor nr. 1 și 2 mai sus menționate.

C. Acțiune în revendicare a apartamentului nr. 1

12. Printr-o acțiune înaintată la 10 octombrie 2000, reclamanta a sesizat tribunalul București cu o acțiune în revendicare a apartamentului nr. 1, format din două camere și terenul aferent. Ea a îndreptat acțiunea împotriva cumpărătorului R.L., societății T., Primăriei municipiului București și împotriva Ministerului Finanțelor în calitate de reprezentant al statului. Reclamanta a invocat în sprijinul acțiunii sale articolul 480 al codului civil și sentința definitivă din 4 iulie 1997 mai sus menționată și a cerut tribunalului să compare titlurile în litigiu, considerând că al său trebuie să primeze deoarece era mai vechi și provenea de la adevăratul proprietar, și anume G.I.

13. Printr-o sentință din 22 ianuarie 2002, tribunalul București a dat curs acțiunii reclamantei. Precizând că, deoarece titlurile în litigiu provin de la persoane diferite, compararea lor trebuie să se facă examinând legalitatea titlurilor de care beneficiau aceste persoane și referindu-se la sentința definitivă din 4 iulie 1997 mai sus menționată, tribunalul a condamnat pe R.L. la restituirea apartamentului nr. 1 reclamantei.

14. La apelul părților pârâte, printr-o hotărâre din 16 septembrie 2002, Curtea de apel București a casat sentința citată anterior și a respins acțiunea reclamantei pe motiv că R.L. fusese de bună credință cu ocazia vânzării apartamentului, că putea păstra bunul achiziționat astfel pe baza unei teorii de aparență și a principiului *error communis facit jus*, și că așadar nu trebuie comparate titlurile în litigiu.

15. Printr-o hotărâre definitivă din 19 iunie 2003, devenită definitivă în aceeași zi, Curtea Supremă de Justiție a respins ca nefondat recursul formulat de reclamantă.

D. Alte proceduri înaintate de reclamantă

16. În 2001, pe baza legii nr. 10/2001 asupra restituirii bunurilor naționalizate abuziv ("legea nr. 10/2001"), reclamanta a depus la Primăria din București o cerere de restituire în natură a imobilului care a făcut obiectul sentinței definitive din 4 iulie 1997 a judecătoriei București. Din dosar reiese că nici până astăzi cererea respectivă nu a fost examinată, Primăria București informând pe reprezentantul Guvernului că mai erau necesare unele documente pentru a transmite dosarul autorităților administrative competente.

17. Din dosar reiese că, printr-un proces-verbal întocmit pe 25 februarie 2004, reclamanta a fost pusă în posesia apartamentului nr. 2, la sfârșitul unei proceduri în revendicare având drept obiect acest apartament.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

18. Dispozițiile legale și jurisprudența interne pertinente sunt descrise în hotărârile *Străin și alții contra României* (nr. 57001/00, §§ 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru contra României* (nr. 63252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005), *Porteanu contra României* (nr. 4596/03, §§ 23-25, 16 februarie 2006) și *Radu contra României* (nr. 13309/03, §§ 18-20, 20 iulie 2006).

DE DREPT

I. ASUPRA ÎNCĂLCĂRII INVOCATE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR.1

19. Reclamanta se plânge de o atingere adusă dreptului său la respectarea bunurilor sale din cauza imposibilității de a beneficia de apartamentul nr. 1 al cărei proprietar a fost recunoscută, cu efect retroactiv, pe baza sentinței definitive din 4 iulie 1997 a judecătoriei București. Ea invocă cu acest titlu articolul 1 al Protocolului nr. 1, care prevede astfel:

“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din cauza unei utilități publice și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl dețin statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosirea bunurilor în conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau altor contribuții sau amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

20. Amintind că există un raport strâns de legătură între cerințele articolului 35 § 1 al Convenției referitoare la epuizarea căilor de atac interne și la respectarea termenului de șase luni, Guvernul invocă tardivitatea cererii înaintate în fața Curții la 8 ianuarie 2004, conform datei confirmării de primire a formularului de cerere de către Curte, adică la mai mult de șase luni de la hotărârea definitivă din 19 iunie 2003 a Curții Supreme de Justiție. El consideră că această hotărâre constituie decizia internă definitivă, în sensul articolului 35 § 1 al Convenției.

21. Reclamanta susține că cererea a fost înaintată la 16 decembrie 2003, conform datei de pe ștampila poștei române de pe prima sa scrisoare adresată Curții conținând formularul de cerere și că trebuie respinsă excepția invocată de către Guvern.

22. Curtea relevă că plângerea reclamantei privește imposibilitatea de a beneficia de apartamentul nr. 1 al cărei proprietar a fost recunoscută că este în baza unei sentințe definitive pronunțată la sfârșitul unei prime acțiuni în revendicare întreprinsă împotriva autorităților. Ea constată că hotărârea din 19 iunie 2003 a Curții Supreme de Justiție a fost pronunțată la sfârșitul unei a doua acțiuni în revendicare, pe care reclamanta o îndreptase în același timp împotriva lui R.L., un fost locatar care cumpărase bunul în chestiune, și împotriva autorităților.

23. Curtea consideră că regula termenului de șase luni prevăzută de articolul 35 § 1 al Convenției nu se poate aplica în cazul în speță decât dacă încălcarea invocată în speță nu ar constitui o situație continuă sau, în caz contrar, dacă această situație s-ar fi încheiat prin pronunțarea hotărârii din 19 iunie 2003 citată anterior. Cu toate acestea, ea nu consideră necesar să soluționeze în cazul în speță problemele mai sus menționate în măsura în care, precupunând chiar că termenul de șase luni s-ar aplica și că punctul său de plecare ar fi 19 iunie 2003, excepția Guvernului este în orice caz demnă de respins. În această privință, Curtea amintește că, conform jurisprudenței constante, data depunerii plicului la poștă, care figurează pe ștampila poștală trebuie reținută ca fiind data de înaintare a cererii (*Kadikis contra Letoniei* (nr. 2) (decizie), nr. 2393/00, 25 septembrie 2003, și *Arslan contra Turciei* (decizie), nr. 36747/02, CEDO 2002-X). Această dată fiind în cazul în speță 16 decembrie 2003, trebuie respinsă excepția de tardivitate.

24. De altfel, Curtea constată că această plângere nu este clar nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Ea relevă de altfel că nu se lovește de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie deci să fie declarată admisibilă.

B. Asupra fondului

25. Guvernul subliniază dificultățile legate de reglementarea problemei imobilelor naționalizate și face o prezentare a legilor adoptate ulterior de către stat după 1989 în materie. În acest sens, rezumă obiectivele legii nr. 112/1995 privind casele naționalizate pe bază de titlu, ale legii nr. 10/2001, care a fost prima lege care reglementează în mod global problema imobilelor naționalizate privind echilibrul dintre cerințele reparației și siguranța raporturilor juridice, și în fine legea nr. 247/2005, care a modificat și a completat legea nr. 10/2001, punând la punct cadrul instituțional și financiar pentru o aplicare mai efectivă a acestei ultime legi.

26. Guvernul consideră că autoritățile naționale beneficiază de o amplă putere discreționară, nu numai în privința alegerii măsurilor vizând garantarea respectării drepturilor patrimoniale sau reglementarea în materie de drept de proprietate, ci și pentru a avea timpul necesar punerii lor în practică. El consideră că ultima reformă în materie, și anume legea nr. 247/2005, impune principiul acordării despăgubirilor echitabile și neplafonate, stabilite printr-o decizie a comisiei administrative centrale pe baza unei expertize și accelerează procedura de restituire sau de compensare. Această lege prevede că, în cazul în care restituirea imobilului nu este posibilă, despăgubirea se face prin emiterea de titluri de participație la un organism colectiv de valori mobiliare (*Proprietatea*) la nivelul valorii bunului stabilită prin expertiză.

27. Guvernul concluzionează că despăgubirea prevăzută de legislația română răspunde cerințelor articolului 1 al Protocolului nr. 1 și că întârzierea înregistrată în acordarea despăgubirilor reclamantei nu întrerupe echilibrul just de păstrat între interesele puse față în față, ținând cont de asemenea de circumstanțele excepționale care înconjoară reglementarea în materie.

28. Reclamanta contestă argumentele Guvernului. Ea consideră mai întâi că prin adoptarea legii nr. 112/1995 autoritățile au urmărit scopul de a obține avantaje politice și electorale prin vânzarea imobilelor naționalizate abuziv chiriașilor, la prețuri derizorii. Reclamanta subliniază apoi că din cauza vânzării unei părți din imobilul său pe 30 ianuarie 1997 lui R.L., decizia favorabilă de condamnare a autorităților să-i restituie acest bun nu a fost pusă în aplicare integral. Ea subliniază în fine că despăgubirile propuse de autorități, în special sub forma acțiunilor la bursă, nu sunt efective, având în vedere caracterul nesigur al valorii acestor acțiuni și a datelor la care acestea vor fi acordate, date care sunt în funcție de mai multe necunoscute.

29. Curtea amintește că a considerat că vânzarea de către stat a unui bun al altuia către terți de bună credință, chiar și atunci când era anterioară confirmării definitive în justiție a dreptului de proprietate al altuia, reprezenta o privare de bun. O asemenea privare de proprietate, combinată cu lipsa totală a despăgubirii, este contrară articolului 1 al Protocolului nr. 1 (*Străin și alții contra României* (nr. 57001/00, §§ 39, 43 și 59, 21 iulie 2005).

30. În plus, în cauza *Păduraru* citată anterior, Curtea a constatat că statul și-a încălcat obligația pozitivă de a reacționa în timp util și cu coerență în fața chestiunii de interes general pe care o constituie restituirea sau vânzarea imobilelor intrate în posesia sa în temeiul decretelor de naționalizare. Ea a considerat de asemenea că incertitudinea generală creată astfel s-a repercutat asupra reclamantului care s-a aflat în imposibilitatea de a recupera ansamblul bunului său, în condițiile în care dispunea de o sentință definitivă de condamnare a statului să i-l restituie (*Păduraru* citat anterior, § 112).

31. În cazul în speță Curtea nu vede niciun motiv pentru care să se îndepărteze de jurisprudența citată anterior, situația de fapt fiind vizibil aceeași. După exemplul cauzelor *Păduraru și Porteanu*, în prezenta cauză, un terț a devenit proprietarul apartamentului nr. 1 mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamantei asupra acestui bun să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv. Și, la fel ca în aceste cauze, precum și în cauza *Străin*, reclamanta speței a fost recunoscută drept proprietară legitimă, tribunalele considerând incontestabil titlul său de proprietate, având în vedere naționalizarea abuzivă.

32. Curtea constată că vânzarea de către stat a apartamentului nr. 1 al reclamantei, în temeiul legii nr. 112/1995, care nu permitea să se vândă decât bunurile naționalizate în mod legal, o împiedică să beneficieze de dreptul său și că nicio despăgubire nu i-a fost acordată pentru această privare. Într-adevăr, deși a depus în 2001 o cerere de restituire a bunului în temeiul legii nr. 10/2001, între timp completată prin legea nr. 247/2005, reclamanta nu a primit nici până astăzi un răspuns nici pe tema restituirii solicitate, nici în privința compensației la care Guvernul susține că ar fi avut dreptul. Cu acest titlu, Curtea constată că lipsa compensației nu poate fi atribuită lipsei de promptitudine a reclamantei în prezentarea documentelor necesare examinării cererii sale, ținând cont de faptul că, așa cum reiese din drept și din practica internă pertinentă, documentele prevăzute de lege în sarcina sa au trebuit să fie depuse la dosar înainte de 1 iulie 2003, altminteri cererea sa ar fi fost respinsă ca nesustținută, ceea ce nu a fost cazul.

33. Curtea observă că la data de 22 iulie 2005 a fost adoptată legea nr. 247/2005 de modificare a legii nr. 10/2001. Această nouă lege prevede că persoanele ale căror bunuri imobile au intrat abuziv în patrimoniul statului între 1945 și 1989 au dreptul la o despăgubire la nivelul valorii de piață a bunului care nu poate fi restituit. Pentru

persoanele care nu au posibilitatea de a obține restituirea bunului lor în natură, legea propune să li se acorde o despăgubire sub forma unei participații la un organism de plasare a valorilor mobiliare, organizat sub forma societății pe acțiuni *Proprietatea*. În principiu, persoanele îndreptățite să primească o despăgubire pe această cale vor primi titluri de valoare ce vor fi transformate în acțiuni, odată ce *Proprietatea* va fi cotate la bursă.

34. Curtea constată că la data de 29 decembrie 2005 *Proprietatea* a fost înscrisă în Registrul Comerțului București. Pentru ca acțiunile emise de *Proprietatea* să poată face obiectul unei tranzacții pe piața financiară, trebuie să urmeze procedura de agreere din partea Consiliului național al valorilor mobiliare ("CNVM"). De altfel, abia după obținerea acestui aviz al CNVM și transformarea titlurilor de valoare în acțiuni cotate la bursă persoanele ce au fost despăgubite cu aceste titluri își pot vinde acțiunile legal. Curtea constată că aceste operațiuni, prealabile acordării unei despăgubiri efective, nu au avut loc până în prezent.

35. Presupunând că cererea de restituire formulată de reclamantă în temeiul legii nr. 10/2001 este admisibilă și poate face obiectul unei despăgubiri, Curtea constată că *Proprietatea* nu funcționează în prezent într-un mod care să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri și că cererea acesteia din urmă întemeiată pe legea mai sus menționată nu a făcut obiectul nici unei examinări de aproximativ cinci ani. În plus, nici legea nr. 10/2001 nici legea nr. 247/2005 de modificare a acesteia nu iau în calcul prejudiciul suferit din cauza unei lipse prelungite a despăgubirii din partea persoanelor care, la fel ca reclamanta, s-au aflat în imposibilitatea de a beneficia de bunurile lor

restituite în baza unei sentințe definitive (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Porteanu contra României*, nr. 4596/03, § 34, 16 februarie 2006).

36. În consecință, Curtea consideră că neacordarea dreptului de proprietate al reclamantei asupra apartamentului nr. 1, combinat cu lipsa totală a despăgubirii de circa nouă ani, a făcut-o să sufere o greutate disproporționată și excesivă, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor sale garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1.

Prin urmare, această dispoziție a fost încălcată.

II. ASUPRA ÎNCĂLCĂRII INVOCATE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

37. Reclamanta denunță o încălcare a dreptului său la un proces echitabil în procedura în revendicare a apartamentului nr. 1, soluționată de hotărârea din 19 iunie 2003 a Curții Supreme de Justiție. Ea se plânge de faptul că, în căile de atac, instanțele nu au comparat titlurile părților, ceea ce a condus la respingerea acțiunii sale ca inadmisibilă și că au aplicat greșit principiul *error communis facit jus*. Reclamanta invocă articolul 6 § 1 al Convenției, care prevede următoarele în partea sa pertinentă:

“Orice persoană are dreptul la audierea echitabilă a cauzei sale (...) din partea unui tribunal (...), care va decide (...) asupra contestațiilor asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”.

A. Asupra admisibilității

38. Curtea constată că această cerere nu este clar nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Ea relevă de altfel că nu se lovește de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie deci să fie declarată admisibilă.

B. Asupra fondului

39. Curtea consideră, ținând cont de concluziile sale ce figurează la paragrafele 29-36 de mai sus, că nu trebuie să decidă asupra fondului acestei plângeri (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Laino contra Italiei* [GC], nr. 33158/96, § 25, CEDO 1999-I, *Zanghi contra Italiei*, hotărârea din 19 februarie 1991, seria A nr. 194-C, pag.47, § 23, și *Biserica catolică din Canea contra Greciei*, hotărârea din 16 decembrie 1997, *Culegere* 1997-VIII, § 50).

III. ASUPRA APLICĂRII ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

40. În temeiul articolului 41 al Convenției,

“Dacă Curtea declară că a existat încălcarea Convenției sau Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite să se șteargă decât incomplet consecințele acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Dauna

41. În caz de nerestituire a apartamentului nr. 1 de către autorități, reclamanta cere cu titlu de prejudiciu material pe care l-ar fi suferit 66.973 euro, reprezentând valoarea apartamentului cu două camere situat în centrul Bucureștiului și a terenului aferent de 54 m², valoare stabilită printr-o expertiză tehnică. Ea cere de asemenea 40.000 euro cu titlu de daună morală pentru suferințele cauzate de amestecul statului în dreptul său de proprietate și prin durata procedurii în revendicare a apartamentului nr. 1.

42. În privința cererii pentru prejudiciul material, Guvernul consideră că valoarea de piață a apartamentului, pe care îl estimează că are o suprafață utilă de 46 m², și a terenului aferent este de 43.319 euro și supune atenției un raport de expertiză în acest sens. În ceea ce privește cererea pentru prejudiciul moral, el consideră că prejudiciul

invocat ar fi suficient de compensat prin constatarea încălcării și că, în orice caz, suma cerută este excesivă.

43. Curtea amintește că o hotărâre de constatare a unei încălcări implică pentru statul pârât obligația juridică conform Convenției de a pune capăt încălcării și de a-i șterge consecințele. Dacă dreptul intern nu permite să se șteargă decât imparțial consecințele acestei încălcări, articolul 41 al Convenției conferă Curții puterea de a acorda o reparație persoanei vătămate de acțiunea sau omisiunea în privința căror s-a constatat o încălcare a Convenției. În exercitarea acestei puteri ea dispune de o anumită libertate, adjectivul “echitabil” și partea din frază “dacă este cazul” stau mărturie în acest sens.

44. Printre elementele luate în considerare de Curte, atunci când hotărăște în materie, figurează dauna materială, adică pierderile efectiv suferite ca o consecință directă a încălcării invocate, și dauna morală, adică reparația stării de neliniște, a neplăcerilor și incertitudinilor rezultate din această încălcare, precum și alte daune nemateriale (a se vedea, între altele, *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr. 64897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

45. Între altele, dacă diferitele elemente ce constituie prejudiciul nu permit un calcul exact sau dacă distincția dintre dauna materială și dauna morală se dovedește dificilă, Curtea poate ajunge să le examineze global (*Comingersoll împotriva Portugaliei* [GC], nr. 35382/97, § 29, CEDO 2000-IV).

46. Curtea consideră, în circumstanțele speței, că restituirea apartamentului cu nr. 1, în conformitate cu sentința din 4 iulie 1997 a judecătoriei București, ar pune reclamanta pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar afla dacă cerințele

articolului 1 al Protocolului nr. 1 n-ar fi fost încălcate. Dacă statul pârât nu va proceda la o asemenea restituire în termen de trei luni din ziua în care prezenta hotărâre va fi devenit definitivă, Curtea decide că va trebui să plătească interesatei, pentru dauna materială, o sumă corespunzătoare valorii actuale a apartamentului și terenului aferent.

47. Pe această temă Curtea constată că legea nr. 247/2005 privind modificarea legii nr.10/2001 asupra restituirii bunurilor naționalizate atât legal cât și ilegal, intrată în vigoare la 19 iulie 2005, aplică principiile exprimate în jurisprudența internațională, judiciară sau arbitrară pe tema reparațiilor datorate în caz de acțiuni ilicite și confirmate în mod constant de Curte în jurisprudența sa referitoare la privările ilegale sau *de facto* (*Papamichalopoulos contra Greciei* (reparație echitabilă), hotărârea din 31 octombrie 1995, seria A nr. 330-B, pag. 59-61, §§ 36-39, *Zubani contra Italiei*, hotărârea din 7 august 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-IV, pag. 1078, § 49, și *Brumărescu contra României* (reparație echitabilă) citat anterior, §§ 22 și 23).

Într-adevăr, noua lege califică drept abuzive naționalizările făcute de regimul comunist și prevede obligația de restituire a unui bun scos din patrimoniul unei persoane în urma unei asemenea privări. În caz de imposibilitate de restituire de exemplu din cauza vânzării bunului unui terț de bună credință, legea acordă o despăgubire la nivelul valorii de piață a bunului în momentul acordării (titlul I, secțiunea I, articolele 1, 16 și 43 ale legii).

48. În privința stabilirii sumei compensației ce ar putea fi plătită reclamantei, ținând cont de informațiile de care dispune asupra prețurilor de pe piața imobiliară locală și de elementele oferite de părți, Curtea estimează valoarea de piață actuală a bunului la 60.000 euro.

49. În plus, Curtea consideră că evenimentele în cauză privind neacordarea dreptului său de proprietate asupra apartamentului în cauză au putut provoca reclamantei o stare de incertitudine și suferințe care nu pot fi compensate prin constatarea încălcării. Ea consideră că suma de 3.000 euro reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit de reclamantă.

B. Cheltuieli și taxe

50. Reclamanta nu a formulat nicio cerere cu acest titlu.

51. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor și taxelor sale decât în măsura în care o cere. Prin urmare, în cazul în speță, Curtea nu acordă reclamantei nicio sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

52. Curtea consideră adecvat să bazeze rata dobânzilor moratorii pe baza ratei dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii centrale europene majorată cu un procent de trei puncte.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă;
2. Decide că s-a încălcat articolul 1 al Protocolului nr.1;
3. Decide că nu trebuie să hotărască asupra fondului plângerii inspirate din articolul 6 § 1 al Convenției;
4. Decide
 - a) că statul pârât trebuie să restituie reclamantei apartamentul nr. 1 situat la nr. 57 în strada Cezar Bolliac în București, în termen de trei luni începând din ziua în care

prezenta sentință va deveni definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției;

- b) că în cazul neefectuării acestei restituiri, statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în același termen de trei luni, 60.000 euro (șaizeci mii euro) pentru dauna materială, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;
- c) că în orice caz statul pârât trebuie să plătească reclamantei: 3.000 euro (trei mii euro) pentru prejudiciul moral;
- d) că sumele respective se vor schimba în lei noi românești (RON) la rata de schimb din ziua plății;
- e) că începând de la expirarea respectivului termen și până la plată, aceste sume se vor mări cu o dobândă simplă la o rată egală cu cea de împrumut marginal a Băncii centrale europene aplicabil în această perioadă, mărit cu un procent de trei puncte;

5. Respinge cererea de reparație echitabilă pentru restul.

Redactată în franceză, apoi comunicată în scris la data de 21 decembrie 2006 cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 al regulamentului.

Vincent Berger

Boštjan M. Zupancic

Grefier

Președinte